

Zal nəzarətçisi fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması qaydaları

1. Dövlət İmtahan Mərkəzi (bundan sonra- DİM) tərəfindən keçirilən imtahanlarda zal nəzarətçisi qismində iştirak etmək istəyən namizədlərin fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması bu qaydalar əsasında həyata keçirilir.
2. Zal nəzarətçisinin fəaliyyəti DİM tərəfindən sertifikatlaşdırılır və bu haqda məlumat DİM-in dim.gov.az internet sahifəsində və kütləvi informasiya vasitələrində elan edilir.
3. Zal nəzarətçisi dedikdə müvafiq imtahan üçün DİM tərəfindən verilmiş zal nəzarətçisi vəsiqəsi ilə təmin olunan, imtahan zalında imtahan iştirakçılarının yerləşdirilməsinə, cavab kartlarının və sual kitabçalarının paylanmasına və yığılmasına görə məsuliyyət daşıyan, imtahanın vaxtında başlanmasına və yekunlaşdırılmasına cavabdeh olan, iştirakçıların imtahanda davranış qaydalarına riayət etməsinə birbaşa nəzarət edən, imtahan zalını reqlamentə uyğun qaydada idarə edən və fəaliyyəti “zal nəzarətçisinin təlimatı” ilə tənzimlənən şəxs nəzərdə tutulur.
4. Zal nəzarətçisinin fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması ödənişli əsaslarla həyata keçirilir. Ödənişlər geri qaytarılmır. Hər bir mərhələ üzrə ödənişin məbləği aşağıdakı cədvəldə göstəriləyi kimi müəyyənləşdirilir:

Fəaliyyət	Ödənişməbləği (AZN)
Qeydiyyat, sənədlərin qəbulu və müsahibə;	0,00
Ümumi intellekt səviyyənin yoxlanılması üçün ilkin test imtahanı;	10,00
Təlimlər və yekun test imtahanı	50,00
Cəmi:	60,00

Ödənişlər e-manat, milliön və s. elektron ödəniş terminallarında və ya bank üsulu ilə edilə bilər.

5. Şəxsin sertifikatlaşdırmada iştirakı onun fərdi elektron müraciəti əsasında həyata keçirilir. Namizədin nəzarətçi qismində fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması ona zal nəzarətçisi statusunun verilməsi hesab olunur.
6. Müsahibə və ümumi intellekt səviyyənin yoxlanılması üçün test imtahanı mərhələlərindən keçib müvafiq təlimlərdə iştirak edərək uğur qazanan namizədlər sertifikat almaq hüququna malikdirlər. Sertifikat almaq üçün müraciət edən şəxslər aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:
 - Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olmalı,
 - Ali təhsilə malik olmalı,
 - Təbiiyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq hər hansı birtəşkilatda işləməli və ya iş yerinin olub olmamasından asılı olmayaraq pedaqoji profilli ixtisaslar üzrə bakalavr ali peşə-ixtisas dərəcəsinə malik olmalı,
 - Yaşı 25- 45 arası olmalı (zal nəzarətçiləri bazasında olanlar üçün 25-55),
 - Fiziki cəhətdən sağlam olmalı,
 - Məhkumluğu olmamalı.
7. Namizəd Mərkəzin dim.gov.az internet portalında şəxsi kabinet yaradaraq müvafiq linkdə elektron qeydiyyatdan keçir. Şəxsi kabinetinə (və ya mobil telefonuna və ya elektron poçt ünvanına) göndərilən bildirişdə göstərilən vaxt və yerdə sənədlərin qəbulu və müsahibə mərhələsində iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim edir:
 - İmzalı qeydiyyat vərəqi;
 - Şəxsiyyət vəsiqəsi;
 - Məhkumluğun olmaması barədə arayış ;
 - Ali təhsil haqqında sənəd (diplom);
 - İş yeri haqqında arayış (olduğu təqdirdə).

8. Namizəd müsahibədən keçmədikdə və ya bu Qaydaların 6-cı hissəsində müəyyən edilmiş tələblərdən birinə cavab vermədikdə sertifikatlaşdırılma prosesinin növbəti mərhələsinə buraxılmır. Müsahibə zamanı namizədin psixoloji və fiziki cəhətdən sağlamlığı, ümumi dünyagörüşü, nitqi, stress vəziyyətində işləmək bacarığı yoxlanılır. Müsahibənin nəticəsi məqbul və ya qeyri-məqbul olaraq qiymətləndirilir. DİM-in zal nəzarətçiləri bazasında olan zal nəzarətçiləri müsahibə mərhələsində iştirak etməkdən azaddırlar. Onlar qeydiyyatdan keçdikdən sonra birbaşa intellekt səviyyənin yoxlanılması üçün test imtahanına dəvət edilirlər. Yalnız test imtahanını uğurla keçən namizədlər təlimlərə cəlb edilirlər.
9. Müsahibədən keçən namizədlər ümumi intellekt səviyyəsini yoxlayan ilkin test imtahan mərhələsinə dəvət edilir. İlkin mərhələnin keçirilmə tarixi və namizədin imtahana dəvət edilməsi ilə bağlı bildiriş rəsmi internet sahifəsindəki şəxsi kabinetinə (və ya mobil telefonuna və ya elektron poçt ünvanına) göndərilir.
10. Test imtahanı elektron formada komputer vasitəsi ilə həyata keçirilir və imtahan nəticələrini dərhal müəyyənləşdirmək imkanı verir. Bu mərhələni uğurla keçən namizədlər əyani vəsaitlərlə təmin edilir (Zal nəzarətçisi təlimatı, normativ sənədlər və s) və müəyyən edilmiş qrafikə uyğun olaraq iki günlük təlimə cəlb olunurlar. İntellekt səviyyənə yoxlayan test imtahanından minimum 60% müsbət nəticə göstərməyən və ya psixometriya testlərinin nəticəsi məqbul olmayan namizədlər növbəti mərhələyə buraxılmırlar.
11. “Əməkdar müəllim” fəxri adı alan müəllimlər sertifikatlaşdırma prosesinin müsahibə mərhələsindən, ümumi intellekt səviyyəsinin yoxlanılması üçün test imtahanından və yekun imtahandan, eləcə də nəzərdə tutulmuş bütün ödənişlərdən azaddırlar. Onlar yalnız təlimlərdə iştirak etməlidirlər.
12. Təlimlər iki (2) gün ərzində, intensiv keçirilir:

1. Birinci təlim günü:

“ASAN Təlim-Tədris Mərkəzi” tərəfindən keçiriləcək “Səmərəli ünsiyyət texnikaları” təlimi aşağıdakı mövzuları əhatə edir:

- Ünsiyyət və onun tərəfləri,
- Ünsiyyət zamanı ilkin təəssüratın əhəmiyyəti,
- Müsbət ilkin təəssüratın formalaşdırılması,
- Şəxsiyyət tiplərinə əsasən ünsiyyət tərzləri,
- Etik davranışın səmərəli ünsiyyətdə rolu,
- Ünsiyyət zamanı münaqişəli vəziyyətlərin idarə olunması,
- Ünsiyyət çətinlikləri,
- Ünsiyyət prosesində stresin idarə olunması,
- Ünsiyyət zamanı manipulyasiya texnikaları.

2. İkinci təlim günü:

Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən hazırlanan təlimçilər tərəfindən tədris planına uyğun olaraq müxtəlif mövzularda keçirilir. DİM-in hüquqi statusu, strukturu və fəaliyyət istiqamətləri, imtahanlar, qəbul qaydaları, imtahanların təşkili və idarə edilməsi, məsul şəxslərin seçimi, təyinatı, qiymətləndirilməsi, imtahanların texnologiyası, auditoriyanın idarəedilməsi, zal nəzarətçilərinin və digər şəxslərin vəzifələri və funksiyaları haqqında nəzəri məlumatlar verilir və interaktiv təlimlər keçirilir, tapşırıqlar qoyulur, fikir mübadiləsi və sual-cavab formalı söhbətlər aparılır. Zal nəzarətçisinin fəaliyyətinin daha çox praktiki tərəflərini və imtahanların təşkili, gedişi və yekunu zamanı baş verə biləcək halları və problemləri əhatə edən interaktiv treninqlər (nəzarətçi təlimatı və psixoloji stress - menecment təlimi) və praktiki məşğələ - sınaq imtahanı keçirilir.

Təlimin sonunda namizədlər sertifikat almaq üçün yekun test imtahanı verərək təlimi başa vururlar.

13. Bütün təlimlərdə iştirak məcburidir. Namizəd hər hansı bir təlimdə iştirak etmədikdə onun zal nəzarətçisi kimi fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılmasından imtina edilir.
14. Təlim zamanı təlimçilər namizədləri qiymətləndirir və təlimin gündəliyində qeydlər aparır, namizədlərin tədrisin interaktiv hissəsində fəal iştirakını, stress vəziyyətində və qrup şəklində işləmək bacarıqlarını qeyd edir, problemlə, münaqişə və konflikt yaranan, həddindən artıq passiv namizədlərə sertifikat verilməməsi üçün xüsusi rəy verir.

15. Təlimi minimum 60% müsbət nəticə göstərərək uğurla başa çatdıran və yekun imtahanda minimum 60% müsbət nəticə göstərərək məqbul qiymət alan namizədlərin fəaliyyəti sertifikatlaşdırılmış hesab edilir və bu barədə zal nəzarətçilərinin bazasında qeyd aparılır.
16. Namizədin yekun qiyməti aşağıdakı qaydada hesablanır: Namizədin ümumi intellekt səviyyəsinin yoxlanılması üçün ilkin test imtahanının, təlimin və yekun test imtahanının hər biri üzrə topladığı ballar 100 ballıq şkala üzrə qiymətləndirilir, bu ballar toplanılaraq ədədi orta tapılır. Ən az 60%-lik nəticə göstərən namizədin fəaliyyəti aşağıdakı kateqoriyalara uyğun olaraq sertifikatlaşdırılır:
- 85-100% nəticə göstərdikdə-A kateqoriyası;
 - 60-84% nəticə göstərdikdə -B kateqoriyası;
- “Əməkdar müəllim” fəxri adı alan müəllimlər təlimi minimum 60% müsbət nəticə göstərərək uğurla başa çatdırdıqda B kateqoriyası üzrə, minimum 80 % nəticə göstərdikdə isə A kateqoriyası üzrə sertifikatlaşdırılır.
17. Zal nəzarətçilərinin fəaliyyət nəticələrini yüksəltmək və daha səmərəli işləməyə motivasiya etmək üçün nonların əmək haqları kateqoriyalarından asılı olaraq fərqli hesablanır. B kateqoriyalı nəzarətçilərə baza əmək haqqı hesablanır. A kateqoriyalı nəzarətçilərin əmək haqları isə baza əmək haqqı 1,25-ə vurulmaqla hesablanır.
18. İmtahanlara təyinat aparılan zaman, imtahanların xüsusiyyətləri, ixtisas, yaş və digər tələblər də gözlənilməklə, zal nəzarətçisi kimi fəaliyyəti sertifikatlaşdırılmış nəzarətçilərə üstünlük verilir. Hər hansı bir imtahan üçün tələb olunan zal nəzarətçilərinin sayı zal nəzarətçisi kimi fəaliyyəti sertifikatlaşdırılmış nəzarətçilərin sayından az olduqda təsadüfi qaydada seçim aparılaraq təyinat aparılır.
19. Zal nəzarətçilərinin bu şəkildə kateqoriyalara bölünməsi DİM-in tələblərindən və imtahanlarla bağlı mövcud vəziyyətdən asılı olaraq aşağıdakıları həyata keçirməyə imkan verir:
- Daha əhəmiyyətli imtahanlara daha yüksək kateqoriyalı zal nəzarətçilərini cəlb etmək;
 - Eyni zala yüksək və aşağı kateqoriyalı zal nəzarətçilərini təyin etmək;
 - Zal nəzarətçilərinin kateqoriyalarının aşağı salınması və ya yüksəldilməsi yolu ilə onları tənbeh etmək və ya mükafatlandırmaq və s.
20. Zal nəzarətçiləri bazasına daxil edilən namizədlərin sertifikatlarının kateqoriyasının dəyişməsi onların fəaliyyətinin yekun qiymətləndirilməsi əsasında aparılır :
- kateqoriyası yüksəldilir,
 - kateqoriyası aşağı salınır,
 - sertifikatına xitam verilir.
21. Fəaliyyətinə xitam verilən nəzarətçilərə göstərdikləri xidmətə görə müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş haqq (əmək haqqı) ödənilmir.
22. Tədris prosesini aparan təlimçilərin əmək haqları təlimin aparılmasına sərf olunan müddət nəzərə alınaraq hesablanır. Təlim prosesini aparan təlimçilərin fəaliyyəti onların DİM ilə bağladıkları xidməti müqavilə əsasında tənzimlənir.
23. Təlimçilərin hazırlanması və yoxlanması DİM-in Təşkilat şöbəsi tərəfindən aparılır. İlkin mərhələdə imtahanın idarə olunması ilə bağlı peşəkarlıq səviyyələri və nəzarətçi fəaliyyətini yaxşı bildiklərini nəzərə alaraq təlimçilər imtahan rəhbərləri bazasından seçilir və onlarla xidməti müqavilə bağlanır. Onlar trening aparmaqla bağlı təlimlərə cəlb olunur və sonda təlim aparmaq keyfiyyətləri yoxlandıqdan sonra təlimçilər kimi prosesdə iştirak edirlər.
24. Təlimlər təsdiq olunmuş tədris proqramı əsasında aparılır. (Əlavə N1).
25. Gələcəkdə imtahan rəhbəri olmaq istəyən şəxslər bu qaydalar ilə tənzimlənən zal nəzarətçisi sertifikatlaşdırılmasından keçməli, ən azı üç (3) il zal nəzarətçisi kimi fəaliyyəti göstərməli və müvafiq qaydalarla tənzimlənən imtahan rəhbəri sertifikatlaşdırılmasından keçməlidirlər.